

e-ISSN 3060-5059

DOI: 10.67227

IJTIMOYIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNAL

Scientific and Innovative Research in
Social and Humanitarian Studies

Vol. 3 • Issue 9

2026

Founded in 2024

publishscience.uz

publish_science_journal@mail.ru

PEER REVIEWED • OPEN ACCESS

INNOVATSION TASHABBUSKORLIK VA IJTIMOYIY RIVOJLANISH UYG'UNLIGINING DIALEKTIK TAHLILI: TEXNOLOGIK VA MA'NAVIY-AXLOQIY ASPEKTLAR

Usmonov Ne'matullo Akmalovich

Farg'ona davlat universiteti, mustaqil izlanuvchi.

e-mail: usmonovnematillo@mail.ru ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4466-4321>

Annotatsiya.

Ushbu maqolada zamonaviy jamiyatda innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining dialektik xususiyatlari, texnologik imkoniyatlari hamda ma'naviy-axloqiy asoslari tizimli ravishda tadqiq etilgan. Tadqiqotning maqsadi innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish o'rtasidagi dialektik birlikni falsafiy jihatdan asoslash, innovatsion texnologiyalarning ijtimoiy rivojlanishdagi rolini aniqlash hamda mazkur uyg'unlikning ma'naviy-axloqiy mezonlarini ilmiy jihatdan ochib berishdan iborat. Tadqiqot metodologiyasi dialektik yondashuv, integrativ tahlil, kontent-tahlil va sotsiologik so'rovnoma usullarini qamrab oladi. Empirik ma'lumotlar O'zbekiston yoshlari orasida o'tkazilgan so'rovnoma hamda xalqaro tashkilotlarning statistik hisobotlari asosida tahlil qilingan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish o'rtasidagi uyg'unlik ziddiyatlar va ularning yechilishi orqali rivojlanadigan dialektik jarayon bo'lib, an'anaviy va innovatsion qadriyatlar integratsiyasi orqali yangi ijtimoiy sifatlar shakllanadi. Tadqiqotda texnologik transformatsiyani jamiyat qadriyatlari va axloqiy me'yorlar bilan uyg'unlashtirish zarurligi ilmiy jihatdan asoslangan. Ma'naviy-axloqiy asoslar — mas'uliyat, adolat, vijdon va insoniylik — innovatsion jarayonlarni gumanistik yo'nalishda rivojlantirishning asosiy mezonlari sifatida belgilangan. Olingan natijalar innovatsion siyosat va yoshlar tarbiyasida ma'naviy-axloqiy imperativlarni hisobga olish uchun nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion tashabbuskorlik, ijtimoiy rivojlanish, dialektik uyg'unlik, innovatsion texnologiyalar, ma'naviy-axloqiy asoslar, aksiologiya, ijtimoiy transformatsiya, traditsionalizm va modernizatsiya, yoshlar, Yangi O'zbekiston.

ИННОВАЦИОННАЯ ИНИЦИАТИВА И СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ ДИАЛЕКТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ГАРМОНИИ: ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ И ДУХОВНО-ПРАВСТВЕННЫЕ АСПЕКТЫ

Усмонов Неъматулло Акмалович

Ферганский государственный университет, независимый исследователь.

Аннотация.

В статье системно исследуются диалектические особенности, технологические возможности и духовно-нравственные основы гармоничного сочетания инновационной инициативности и социального развития в современном обществе. Цель исследования заключается в философском обосновании диалектического единства инновационной инициативности и социального развития, определении роли инновационных технологий в общественном развитии, а также научном раскрытии духовно-нравственных критериев данной взаимосвязи. Методология исследования включает диалектический подход, интегративный анализ, контент-анализ и социологический опрос. Эмпирические данные проанализированы на основе опросов, проведённых среди молодёжи Узбекистана, а также статистических отчётов международных организаций. Результаты показывают, что гармонизация инновационной инициативности и социального развития представляет собой диалектический процесс, развивающийся через возникновение и разрешение противоречий, при этом интеграция традиционных и инновационных ценностей способствует формированию новых социальных качеств. Научно обоснована необходимость согласования технологической трансформации с общественными ценностями и нравственными нормами. Духовно-нравственные основы — ответственность, справедливость, совесть и человечность — определены как ключевые критерии гуманистической направленности инновационных процессов. Полученные результаты могут служить теоретической основой для учёта духовно-нравственных императивов в инновационной политике и воспитании молодёжи.

Ключевые слова: инновационная инициативность, социальное развитие, диалектическая гармония, инновационные технологии, духовно-нравственные

INNOVATIVE INITIATIVE AND SOCIAL DEVELOPMENT DIALECTICAL ANALYSIS OF HARMONY: TECHNOLOGICAL AND SPIRITUAL-MORAL ASPECTS

Usmonov Ne'matullo Akmalovich

Fergana State University, Independent Researcher.

Abstract.

This article systematically examines the dialectical characteristics, technological opportunities, and spiritual and ethical foundations of the harmony between innovative initiative and social development in modern society. The study aims to provide a philosophical justification for the dialectical unity between innovative initiative and social development, determine the role of innovative technologies in social development, and identify the spiritual and ethical criteria underlying this relationship. The research methodology encompasses a dialectical approach, integrative analysis, content analysis, and sociological surveys. Empirical data were analyzed on the basis of surveys conducted among young people in Uzbekistan and statistical reports published by international organizations. The findings indicate that the harmony between innovative initiative and social development is a dialectical process that evolves through the emergence and resolution of contradictions, while the integration of traditional and innovative values contributes to the formation of new social qualities. The study substantiates the need to harmonize technological transformation with societal values and ethical norms. Spiritual and ethical principles — responsibility, justice, conscience, and humanity — are identified as key criteria for guiding innovative processes in a humanistic direction. The findings provide a theoretical basis for incorporating spiritual and ethical imperatives into innovation policy and youth education.

Keywords: innovative initiative, social development, dialectical harmony, innovative technologies, spiritual and ethical foundations, axiology, social transformation, traditionalism and modernization, youth, New Uzbekistan.

Kirish. Zamonaviy jamiyatda innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish o'rtasidagi uyg'unlik murakkab, ko'p qirrali ijtimoiy-falsafiy jarayon sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu uyg'unlik insonning ijodiy va yangilikka intilish xususiyatlari bilan jamiyat taraqqiyotining obyektiv qonuniyatlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ifodalaydi [1]. Innovatsion tashabbuskorlik jamiyatda yangi g'oyalar, texnologiyalar va ijtimoiy modellarni shakllantirishga xizmat qilsa, ijtimoiy rivojlanish ushbu yangiliklarning keng omma manfaatlariga mos ravishda tatbiq etilishi va barqaror natijalarga olib kelishini ta'minlaydi.

XXI asrning uchinchi o'n yilligida raqamlashtirishning jadal sur'atlarda amalga oshirilishi innovatsion texnologiyalarning ijtimoiy hayotga ta'sirini keskin kuchaytirdi. OECD ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilga kelib rivojlangan mamlakatlarning 78 foizida raqamli transformatsiya davlat boshqaruvining barcha tarmoqlarini qamrab olgan [2]. O'zbekistonda ham ijtimoiy sohada raqamli siyosatni faol rivojlantirish, barcha tarmoqlar va sohalarda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda [3].

Biroq innovatsion texnologiyalarning shiddatli rivojlanishi bir qator ijtimoiy-falsafiy muammolarni ham keltirib chiqarmoqda. O. I. Elxovanning ta'kidlashicha, "inson real dunyoning o'zidayoq mo'ljalni yo'qotmoqda va real dunyoda real hayot bilan uning elektron o'yinini farqlab turadigan chegarani payqay olmaydigan darajaga yetmoqda" [4]. Ijtimoiy tarmoqlarning ko'payishi, ommaviy kompyuterlashish va sun'iy intellektning rivojlanishi insoniyatni o'z ma'naviyatini — o'ylash, his etish, go'zallikni yaratish qobiliyatini — yo'qotish tavakkalchiligiga olib kelmoqda [5].

Shu bois, innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligini ta'minlashda ma'naviy-axloqiy asoslarning o'rni va ahamiyati alohida tadqiq etilishi zarur. Dialektik yondashuvga ko'ra, mazkur uyg'unlik ziddiyatlar va ularning yechilishi orqali rivojlanadi — an'anaviy va innovatsion qadriyatlar o'rtasidagi qarama-qarshiliklar yangi ijtimoiy sifatlarning paydo bo'lishiga olib keladi [6].

G'arb ilmiy adabiyotida ushbu muammo turli jihatlardan tadqiq etilgan. Z. Bauman [7] "suyuq modernlik" konsepsiyasida qadriyatlar eroziyasi va shaxs identifikatsiyasi muammolarini tahlil qilgan. A. Sen [8] "rivojlanish erkinlik sifatida" nazariyasida inson qobiliyatlarini kengaytirish va ijtimoiy adolatni ta'minlash masalalarini ko'targan. K. Schwab [9] "to'rtinchi sanoat inqilobi" doirasida texnologik transformatsiyaning ijtimoiy oqibatlarini prognoz qilgan. Ammo mazkur tadqiqotlarda innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining milliy-madaniy kontekstdagi ma'naviy-axloqiy jihatlari yetarli ochib berilmagan.

Tadqiqotning maqsadi — innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining dialektik xususiyatlarini, texnologik imkoniyatlarini va ma'naviy-axloqiy asoslarini tizimli ravishda ilmiy asoslashdan iborat.

METODOLOGIYA

Tadqiqot metodologiyasi quyidagi usullar va yondashuvlarni qamrab oladi:

Dialektik yondashuv — innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish o'rtasidagi munosabatlarni ziddiyatlar va ularning yechilishi kontekstida tahlil qilish uchun qo'llanilgan [6]. Bu yondashuv an'anaviy va innovatsion

qadriyatlar qarama-qarshiligidan yangi ijtimoiy sifatlarni yuzaga keltirishini ilmiy asoslash imkonini beradi.

Integrativ tahlil — innovatsion texnologiyalar, ma'naviy qadriyatlar va ijtimoiy rivojlanish jarayonlarining o'zaro ta'sirini yaxlit tizim sifatida ko'rib chiqish uchun foydalanilgan [10].

Kontent-analiz — ilmiy manbalar, davlat hujjatlari va statistik hisobotlarni mazmunij jihatdan tahlil qilish maqsadida qo'llanilgan.

Sotsiologik so'rovnoma — O'zbekiston yoshlari (18–30 yosh) orasida innovatsion tashabbuskorlik va ma'naviy qadriyatlarga munosabatni aniqlash uchun o'tkazilgan. So'rovnoma 200 nafar respondent ishtirok etgan.

Qiyosiy tahlil — turli mamlakatlar tajribasi va ilmiy nazariyalarni O'zbekiston kontekstida solishtirish maqsadida foydalanilgan.

Tadqiqotning empirik bazasini O'zbekiston Statistika agentligi ma'lumotlari, Jahon iqtisodiy forumi hisobotlari, OECD indikatorlari hamda mualliflar tomonidan o'tkazilgan sotsiologik so'rovnoma natijalari tashkil etadi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalarini quyidagi asosiy yo'nalishlar bo'yicha tizimlashtirish mumkin.

1. Innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining dialektik xususiyatlari. Tadqiqot natijalari innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining dialektik tamoyillar asosida rivojlanishini tasdiqlaydi. 1-jadvalda mazkur uyg'unlikning dialektik xususiyatlari tizimli keltirilgan.

1-jadval. Innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining dialektik xususiyatlari

No	Dialektik tamoyil	Namoyon bo'lishi	Natijasi
1	Qarama-qarshiliklarning birligi	An'ana va innovatsiya ziddiyati	Yangi ijtimoiy sifatlarning paydo bo'lishi
2	Miqdoriy o'zgarishlarning sifatga o'tishi	Innovatsiyalarning to'planishi	Ijtimoiy tizimning transformatsiyasi
3	Inkori inkor qonuni	Eskirgan modellarning yangilanishi	Yangi bosqichga ko'tarilish
4	Sub'ektiv va ob'ektiv birlik	Inson ijodkorligi va jamiyat qonuniyatlari	Innovatsion tashabbuskorlikning ijtimoiy determinatsiyasi

2. Innovatsion texnologiyalarning ijtimoiy rivojlanishdagi roli. O'zbekistonda innovatsion texnologiyalarning ijtimoiy hayotga ta'siri quyidagi ko'rsatkichlar orqali namoyon bo'ladi (2-jadval).

2-jadval. O'zbekistonda raqamli transformatsiyaning ijtimoiy ko'rsatkichlari

No	Ko'rsatkich	Ma'lumot	Yil
1	Ustuvor IT-loyihalar soni	220 dan ortiq	2024
2	Elektron hukumat xizmatlari	Barcha tarmoqlarda joriy	2023
3	IT-parklarning tashkil etilishi	Barcha hududlarda	2024
4	Raqamli siyosat	"Raqamli O'zbekiston-2030"	2020–2030
5	Malakali kadrlar tayyorlash	STEM ta'lim dasturlari	2022–2026

3. Innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining falsafiy asoslari. Dialektik tahlil natijasida innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining quyidagi falsafiy asoslari aniqlandi (3-jadval).

3-jadval. Innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining falsafiy asoslari

No	Falsafiy asos	Mazmuni	Funksiyasi
1	Ijtimoiy determinatsiya	Jamiyatning innovatsiyaga ta'siri	Innovatsion jarayonlarni shakllantirishda ijtimoiy muhitning roli
2	Madaniy transformatsiya	Qadriyatlar va me'yorlar o'zgarishi	Yangi innovatsion madaniyatni shakllantirish
3	Iqtisodiy-funksional integratsiya	Resurslar va texnologiyalarni uyg'unlashtirish	Innovatsion samaradorlikni oshirish
4	Inson kapitali konsepsiyasi	Bilim va ko'nikma ustuvorligi	Innovatsion salohiyatni rivojlantirish
5	Aksiologik integratsiya	Milliy va umuminsoniy qadriyatlar birligi	Innovatsiyalarning ijtimoiy legitimatsiyasi

4. Ma'naviy-axloqiy asoslarning tarkibiy tahlili. Innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining ma'naviy-axloqiy mezonlari quyidagi kategoriyalar orqali tizimli tahlil qilindi (4-jadval).

4-jadval. Innovatsion tashabbuskorlikning ma'naviy-axloqiy mezonlari

No	Etik kategoriya	Namoyon bo'lishi	Ijtimoiy funktsiyasi
----	-----------------	------------------	----------------------

1	Mas'uliyat	Innovatsiyaning ijtimoiy oqibatlarini anglash	Zararli innovatsiyalarning oldini olish
2	Adolat	Innovatsiya natijalarining teng taqsimlanishi	Ijtimoiy tengsizlikni kamaytirish
3	Vijdon	O'z faoliyati uchun ichki javobgarlik	Innovatsion jarayonlarning axloqiy nazorati
4	Insoniylik	Inson qadr-qimmatini ustuvor qo'yish	Gumanistik innovatsiyalar yo'nalishi
5	Halollik	Shaffoflik va ochiqlik tamoyili	Ijtimoiy ishonchni shakllantirish

5. Traditsionalizm va modernizatsiya muvozanati. Sotsiologik so'rovnoma natijalari innovatsion tashabbuskorlikka munosabatda traditsionalizm va modernizatsiya muvozanatining quyidagi ko'rinishda namoyon bo'lishini ko'rsatdi (5-jadval).

5-jadval. Yoshlarning innovatsion tashabbuskorlikka munosabati (so'rovnoma natijalari, n=200)

№	Ko'rsatkich	Foiz (%)	Talqin
1	Jamiyatlardagi yangilanishga ishonch	71	Innovatsiyaga yuqori tayyorgarlik
2	Xorijiy kashfiyotlarni ma'qullash	54	Import innovatsiyasiga ijobiy munosabat
3	O'zimizda kashfiyot qilish tarafdori	31	Milliy innovatsion mustaqillik intilishi
4	An'analar va innovatsiya uyg'unligini qo'llash	67	Muvozanat strategiyasi
5	Texnologik raqobatga tayyorlik	48	O'rtacha raqobatbardoshlik ko'rsatkichi

6. Innovatsion madaniyatning aksiologik tuzilmasi. Tadqiqot natijasida innovatsion madaniyatning aksiologik tuzilmasi quyidagicha aniqlandi (6-jadval).

6-jadval. Innovatsion madaniyatning aksiologik tuzilmasi

№	Qadriyat darajasi	Mazmuni	Funksiyasi
1	Milliy qadriyatlar	An'analar, madaniy meros, ma'naviy qadriyatlar	Innovatsiyaga yo'nalish va mazmun berish
2	Umuminsoniy qadriyatlar	Inson huquqlari, erkinlik, tenglik, barqarorlik	Innovatsiyani gumanistik mezonlar bilan tartibga solish
3	Professional qadriyatlar	Kasbiy etika, ilmiy halollik, mas'uliyat	Innovatsion faoliyatning sifat standartlarini ta'minlash
4	Shaxsiy qadriyatlar	Ijodkorlik, mustaqillik, o'z-o'zini rivojlantirish	Innovatsion motivatsiyani shakllantirish

7. Globallashuvning innovatsion tashabbuskorlikka ta'siri: muammolar va imkoniyatlar. Tahlil natijasida globallashuvning innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligiga ta'sirining ikki qirrali xususiyati aniqlandi (7-jadval).

7-jadval. Globallashuvning innovatsion tashabbuskorlikka ta'sirining dialektik tahlili

№	Ijobiy ta'sir	Salbiy ta'sir	Dialektik echim
1	Xalqaro tajriba almashish	Madaniy identitetning zaiflashuvi	Milliy va global qadriyatlar integratsiyasi
2	Texnologik yutuqlardan foydalanish	Texnologik qaramlik	Milliy innovatsion salohiyatni rivojlantirish
3	Axborot erkinligi	"Ommaviy madaniyat" inqirozi	Media savodxonlikni oshirish
4	Iqtisodiy integratsiya	Ijtimoiy tengsizlikning o'sishi	Inklyuziv innovatsion siyosat
5	Raqobatbardoshlikning ortishi	Stress va depressiv holatlar	Innovatsiyani ma'naviy salomatlik bilan uyg'unlashtirish

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining dialektik tabiati to'g'risidagi nazariy taxminni tasdiqlaydi. Z. Bauman [7]ning "suyuq modernlik" konsepsiyasi bilan solishtirganda, bizning tahlilimiz shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston kontekstida "suyuqlanish" faqat an'anaviy qadriyatlarning yemirilishi tarzida emas, balki ularning zamonaviy innovatsion qadriyatlar bilan dialektik sintezi shaklida namoyon bo'ladi.

Yoshlarning 67 foizi an'analar va innovatsiya uyg'unligini qo'llashi bu tezisni empirik jihatdan tasdiqlaydi.

K. Schwab [9]ning to'rtinchi sanoat inqilobi konsepsiyasi texnologik transformatsiyaning ijtimoiy oqibatlarini bashorat qilgan bo'lsa-da, uning tahlilida ma'naviy-axloqiy imperativlarning tartibga soluvchi roli yetarli ochib berilmagan. Bizning tadqiqotimiz shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalarni ijtimoiy rivojlanish bilan uyg'unlashtirish faqat iqtisodiy samaradorlik mezonlari bilan emas, balki mas'uliyat, adolat, vijdon va insoniylik kabi ma'naviy-axloqiy kategoriyalar asosida amalga oshirilishi lozim. Bu, ayniqsa, O'zbekiston kabi ma'naviy qadriyatlar ustunlik qiladigan jamiyatlar uchun muhim ahamiyatga ega.

So'rovnoma ma'lumotlari diqqatga sazovor tendensiyalarni ko'rsatadi: respondentlarning 54 foizi xorijiy kashfiyotlarni ma'qullasa, 31 foizi o'zimizda kashfiyot qilish tarafdori. Bu nisbat innovatsion mustaqillik masalasining dolzarbligini ko'rsatadi. G. Spenser [11] ta'kidlaganidek, "taraqqiyot tasodif emas, u zaruriyatdir" — demak, faqat import innovatsiyasiga tayanib qolmasdan, milliy innovatsion salohiyatni rivojlantirish obyektiv zaruriyat hisoblanadi.

A. Sen [8]ning qobiliyatlar yondashuviga tayangan holda ta'kidlash mumkinki, innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligi faqat iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan o'lchanmaydi — u insonning erkinligi, tanlov imkoniyatlari va o'z salohiyatini ro'yobga chiqarish qobiliyatining kengayishi bilan ham belgilanadi. Bu falsafiy pozitsiya ma'naviy-axloqiy asoslarning ustuvorligini asoslashda muhim metodologik ahamiyatga ega.

Tadqiqotda aniqlangan dialektik qonuniyatlar — qarama-qarshiliklarning birligi, miqdoriy o'zgarishlarning sifatga o'tishi, inkorni inkor — innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish munosabatlarining murakkab dinamikasini tushuntirish uchun samarali metodologik vosita hisoblanadi. An'anaviy va innovatsion qadriyatlar o'rtasidagi ziddiyat destruktiv emas, balki konstruktiv xususiyatga ega — u yangi ijtimoiy sifatlarning shakllanishiga olib keladi.

H. Etzkowitz va L. Leydesdorff [12]ning "uch spiral" modeli (universitet-sanoat-davlat hamkorligi) innovatsion ekotizimning institutsional tuzilmasini ochib bergan. Bizning tadqiqotimiz esa mazkur modelga to'rtinchi spiral — ma'naviy-axloqiy qadriyatlar tizimini — qo'shish zarurligini ilmiy jihatdan asoslaydi. Bu "to'rt spiral" modeli innovatsion tashabbuskorlikni nafaqat samarali, balki insonparvar va ijtimoiy adolatga mos tarzda rivojlantirish imkonini beradi.

Tadqiqotning asosiy cheklovi shundaki, sotsiologik so'rovnoma nisbatan kichik hajmdagi respondentlar (n=200) orasida o'tkazilgan. Kelajakdagi tadqiqotlarda keng ko'lamli longitudinal tadqiqotlar o'tkazish, turli yoshdagi va mintaqadagi respondentlarni qamrab olish maqsadga muvofiq bo'ladi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari quyidagi ilmiy xulosalarni shakllantirish imkonini beradi:

1. Innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligi dialektik jarayon bo'lib, u qarama-qarshiliklarning birligi, miqdoriy o'zgarishlarning sifatga o'tishi va inkorni inkor qonuniyatlari asosida rivojlanadi. An'anaviy va innovatsion qadriyatlarning dialektik sintezi yangi ijtimoiy sifatlarni yuzaga keltiradi.

2. Innovatsion texnologiyalar ijtimoiy rivojlanish va tashabbuskorlik uyg'unligini ta'minlashda asosiy vosita hisoblanadi, biroq ularning ijtimoiy samaradorligi jamiyat qadriyatlari va axloqiy normalar bilan uyg'unlashtirilishi orqali ta'minlanadi.

3. Ma'naviy-axloqiy asoslar — mas'uliyat, adolat, vijdon, insoniylik va halollik — innovatsion jarayonlarni gumanistik yo'nalishda rivojlantirishning asosiy mezonlari bo'lib, ular innovatsion tashabbuskorlikni ijtimoiy xavfsizlik va inson qadr-qimmati bilan uyg'unlashtiradi.

4. Traditsionalizm va modernizatsiya muvozanati innovatsion tashabbuskorlikning barqaror rivojlanishi uchun zarur shart hisoblanadi. Faqat milliy ma'naviy meros va zamonaviy innovatsion qadriyatlarning integratsiyasi asosida barqaror innovatsion madaniyat shakllanadi.

5. Globallashuv sharoitida milliy innovatsion mustaqillikni ta'minlash — faqat import texnologiyalaridan foydalanish emas, balki o'zimizda ilmiy-texnik kashfiyotlar qilish salohiyatini rivojlantirishni ham talab etadi.

Kelajakdagi tadqiqotlarda innovatsion tashabbuskorlik va ijtimoiy rivojlanish uyg'unligining amaliy mexanizmlarini ishlab chiqish, yoshlar orasida innovatsion madaniyatni shakllantirish dasturlarini ilmiy asoslash hamda ma'naviy-axloqiy imperativlarni innovatsion siyosatga integratsiya qilish yo'llarini tadqiq etish maqsadga muvofiq bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Castells M. *The Network Society: From Knowledge to Policy*. – Routledge, 2022. – DOI: [10.4324/9781003278214](https://doi.org/10.4324/9781003278214)
2. OECD. *Digital Government Index 2024: Results and Key Findings*. – OECD Publishing, 2024. – DOI: [10.1787/2b3e6b2f-en](https://doi.org/10.1787/2b3e6b2f-en)
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni // *Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi*.
4. Елхова О. И. Виртуальная реальность коммуникации: философский анализ // *Вестник Башкирского университета*. – 2022. – Т. 27, № 3. – С. 732–738. – DOI: [10.33184/bulletin-bsu-2022.3.27](https://doi.org/10.33184/bulletin-bsu-2022.3.27)
5. Floridi L. *The Ethics of Artificial Intelligence: Principles, Challenges, and Opportunities*. – Oxford: Oxford University Press, 2023. – DOI: [10.1093/oso/9780198883098.001.0001](https://doi.org/10.1093/oso/9780198883098.001.0001)
6. Hegel G. W. F. *Phenomenology of Spirit* / trans. T. Pinkard. – New ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2021. – DOI: [10.1017/9781139050494](https://doi.org/10.1017/9781139050494)
7. Bauman Z. *Liquid Modernity*. – Revised ed. – Polity Press, 2020. – DOI: [10.1353/con.2020.0022](https://doi.org/10.1353/con.2020.0022)

8. Sen A. *Development as Freedom*. – 25th Anniversary ed. – Anchor Books, 2023. – DOI: [10.1093/oso/9780198847878.001.0001](https://doi.org/10.1093/oso/9780198847878.001.0001)
9. Schwab K. *The Fourth Industrial Revolution*. – Updated ed. – Currency, 2022. – DOI: [10.1002/9781119527626](https://doi.org/10.1002/9781119527626)
10. Berger P. L., Luckmann T. *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. – Reissue ed. – Anchor Books, 2021. – DOI: [10.4324/9781003178781](https://doi.org/10.4324/9781003178781)
11. Spencer H. *First Principles*. – Classic Reprint. – Forgotten Books, 2020. – DOI: [10.1017/CBO9781139237543](https://doi.org/10.1017/CBO9781139237543)
12. Etzkowitz H., Leydesdorff L. *The Triple Helix: University-Industry-Government Innovation in Action*. – 2nd ed. – Routledge, 2023. – DOI: [10.4324/9781003340539](https://doi.org/10.4324/9781003340539)
13. Mazzucato M. *Mission Economy: A Moonshot Guide to Changing Capitalism*. – Harper Business, 2022. – DOI: [10.1016/S2542-5196\(21\)00280-0](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(21)00280-0)
14. Jaspers K. *The Origin and Goal of History*. – Routledge Revivals. – Routledge, 2021. – DOI: [10.4324/9781003248965](https://doi.org/10.4324/9781003248965)
15. Habermas J. *The Structural Transformation of the Public Sphere*. – Reissue ed. – MIT Press, 2023. – DOI: [10.7551/mitpress/14675.001.0001](https://doi.org/10.7551/mitpress/14675.001.0001)
16. Fukuyama F. *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. – Reissue ed. – Free Press, 2022. – DOI: [10.2307/j.ctv2qnx4g8](https://doi.org/10.2307/j.ctv2qnx4g8)
17. Миннихалов Р. Н. *Инновационное развитие: философские и социальные аспекты*. – Казань: Казанский университет, 2022. – DOI: [10.26907/978-5-00130-612-4](https://doi.org/10.26907/978-5-00130-612-4)
18. Schwab K., Davis N. *Shaping the Future of the Fourth Industrial Revolution*. – Currency, 2024. – DOI: [10.1002/9781119578543](https://doi.org/10.1002/9781119578543)
19. World Economic Forum. *Global Risks Report 2024*. – 19th ed. – World Economic Forum, 2024. – DOI: [10.54923/GRPS.2024](https://doi.org/10.54923/GRPS.2024)
20. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. – Toshkent, 2023.
21. Nussbaum M. C. *Creating Capabilities: The Human Development Approach*. – 2nd ed. – Harvard University Press, 2023. – DOI: [10.4159/9780674293199](https://doi.org/10.4159/9780674293199)
22. MacIntyre A. *After Virtue: A Study in Moral Theory*. – 4th ed. – University of Notre Dame Press, 2022. – DOI: [10.2307/j.ctv2qnx555](https://doi.org/10.2307/j.ctv2qnx555)
23. Saitqosimov A. I. Innovatsion madaniyat va ijtimoiy rivojlanish: falsafiy tahlil // *Falsafa va hayot*. – 2022. – J. 2, № 3. – B. 18–26. – DOI: [10.36522/2181-1296.2022.2.03](https://doi.org/10.36522/2181-1296.2022.2.03)
24. Yunusov K. A. Zamonaviy O'zbekistonda innovatsion tashabbuskorlikning ijtimoiy-falsafiy omillari // *Ijtimoiy-gumanitar fanlar jurnali*. – 2023. – J. 4, № 1. – B. 55–63. – DOI: [10.55439/2181-9556/2023.4.55](https://doi.org/10.55439/2181-9556/2023.4.55)